

דת ומדינה

נכיר בכל הזרמים היהודיים ובכל הקהילות היהודיות בישראל ונאפשר פלורליזם יהודי

נחוקק את חוק נישואים אזרחיים המאפשר לכל זוג לבחור בטקס הנישואים המתאים לתפיסת עולמם

נבטל את חוק המרכולים ונאפשר לכל רשות מקומית לקבוע את אופי השבת במרחב הציבורי שלה

נחיל תחבורה ציבורית מצומצמת בשבת באזורים חילוניים. ההחלטה תעבור לידי מועצות הערים שמכירים היטב את אופי השכונות בכל עיר

נקים בתי דין מקומיים לגיור כדי להנגיש את הליכי הגיור לכל מי שחפץ בהם

נסדיר מחדש את רחבת הכותל, כך שתחולק באופן שוויוני יותר בין נשים לגברים, תוך הגדלת הרחבה השלישית הפתוחה לכל הציבור

נקדם רפורמה במערך הכשרות שתפתור את הבעיות המבניות הגורמות לשחיתות ציבורית ולשירות לא איכותי לבעלי עסקי המזון

מדינת ישראל היא מדינה יהודית ודמוקרטית. עם קום המדינה נקבע ה"סטטוס קוו" כעוגן המרכזי לעיצוב מערכת היחסים שבין הדת למדינה. ברבות השנים הפכו ההסדרים לחלקיים ולא מספקים, כשחלקם אף סותרים ערכים מרכזיים אחרים, כגון חופש דת, שוויון ועמדות ליברליות המבקשות להעניק לכל אזרח זכות לבנות את חייו כרצונו. החקיקה הקיימת רק פוגעת בזהותה היהודית של ישראל, מרחיקה ממנה צעירים רבים, מעניקה כוח מיותר לעסקנים, פוגעת ברוח ומרדדת את השיח.

עיצוב הזהות היהודית של המדינה ואיזונו במחויבות הלאומית, הדמוקרטית והליברלית הם מרכיבים קיימים בחוסנה וביציבותה של מדינת ישראל בהווה ובעתיד. אנו מאמינים לפיכך בצורך הדחוף לענות לשאלה זו מתוך סולידריות ומתוך חשיבה רעננה, אחראית ופתוחה.

יש עתיד מאמינה כי מדינת ישראל היא בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל ומחויבת לשמור ולהגן על זכויות האדם של כל אזרחיה על כל גוניהם. נוודא שמדינת ישראל היא עוגן ונותנת מקום פיזי ורוחני לזהותם היהודית של יהודי העולם על הזרמים השונים המתקיימים בה. היא תפעל לחיזוק תושביה, ללא הבדל מוצא, דת ומין ברוח ערכיה של מגילת העצמאות.

יש עתיד תוביל שיח יהודי דמוקרטי שאינו מתנכר לאף לא אחד מערכי היסוד שלנו. לא שיח של שנאה, לא שיח המלבה קיטוב ואיפה אלא שיח מרומם המבקש להביא את הסוגיות הסבוכות לידי הכרעה מחודשת.

אנו דוגלים בהכרת מוסדות המדינה בכלל הזרמים, התנועות והקהילות היהודיות

ונפעל להשוואת הזכויות, ובכללה להשוואת תקציביות בין הקהילות השונות. המחויבות לפלורליזם ולהשוואת זכויות הינה לכלל אזרחי מדינת ישראל: יהודים ולא יהודים כאחד.

יש עתיד מאמינה בזכותו של כל אדם וכל קהילה לעצב את אורחות חייהם מתוך חירות וסובלנות. ה"סטטוס קוו" המפורסם עבר מן העולם כבר לפני שנים, עלינו להתייחס לכך כאל הזדמנות לדיון ציבורי חדש אליו יש לגשת מתוך שיח של שותפות ולא מתוך עימות.

נפעל לקיום קשר הדוק עם יהדות העולם ולפיתוח הקשרים עם יהדות התפוצות על גווניה, ובכללם אזרחים ישראלים החיים בתפוצות. בהחלטותיה החוקיות והמדיניות על מדינת ישראל לגלות רגישות למצבם ולמעמדם של קהילות יהודיות בתפוצות מתוך סולידריות לגורל היהודי המשותף.

"ש עתיד" דוגלת בהנחלת המורשת היהודית על ריבוי פניה, בעידוד יצירה, עיון ומחקר בתחומי המורשת היהודית ובחינוך לערכי היהדות על פי מגוון הקולות הקיים בחברה.

נישואים אזרחיים (ברית הזוגיות)
יש עתיד תפעל למען קידום חוק נישואים אזרחיים ("ברית הזוגיות") המבקש לאפשר לכל שני בני אדם החפצים בכך לקיים חיי משפחה במסגרת משפטית-אזרחית. חוק נישואים אזרחיים יהיה מסלול מקביל אשר יחיל על בני הזוג שיבחרו בו את מלוא הזכויות והחובות האזרחיות החלות על בני זוג נשואים, זאת בלי שבני הזוג ייחשבו לנשואים על פי הדין הדתי. אנו רואים בנישואים על פי מסורת

ישראל את דרך המלך של העם היהודי, אך מתוך בחירה ולא מתוך כפייה, ונפעל לאפשר לכל אזרח לבחור במיסוד הזוגיות בדרך המתאימה להשקפת עולמו. לצד מסלול הנישואים הנהוג תתאפשרנה קיומן של עוד מערכות המשקפות את עמדתם של עוד זרמים ושל עוד קהילות.

גיור במדינת ישראל חיים היום כ-350,000 עולים מברית המועצות לשעבר שעלו לארץ מכוח חוק השבות ואינם מוכרים כיהודים על ידי הרבנות הראשית. כשהם רוצים להתגייר, הם נתקלים בחומות בצורות של נוקשות מצד דיינים המנותקים מאתגרי השעה ומהצורך לחבר אוכלוסייה זו לכלל עם ישראל. **יש עתיד** תפעל להקמת בתי דין מקומיים לגיור ולפתיחת האזורים כדי להנגיש את הליכי הגיור לכל אזרח שיחפוץ בהם. **יש עתיד** תוודא קיומם של מסלולי גיור ידידותיים יותר למתגייר מרבתם של אלה הקיימים היום. המערכת הקיימת היום מערימה קשיים על המתגיירים, מצמצמת גיור ומגבילה התבוללות, דבר שאינו עולה בקנה אחד עם מטרותיה של מדינת ישראל. כדי להנגיש את תהליכי הגיור לכל אזרח החפץ בהם תפעל **יש עתיד** להסדרת נושא בירור היהדות של עולים מברית המועצות לשעבר ומאיתופיה בבואם להתחתן במסגרת הרבנות הראשית, כך שיוסרו מעליהם החסמים הקשורים בהוכחת יהדותם.

שבת במרחב הציבורי סוגיית השבת ומימוש הערכים הטמונים בה היא אחת הסוגיות החשובות והמורכבות הקיימות במדינה יהודית ודמוקרטית. **יש עתיד** מאמינה כי יש לאפשר לכל אזרח לממש את ערכי השבת בדרכו ועל פי אמונתו. על בסיס אמנת גביון-מידן, **יש עתיד**

עם התרבות היהודית, עם זרמי המחשבה השונים הטמונים בה ואף עם המחלוקות הערכיות והחינוכיות שהמחשבה היהודית התמודדה איתן במשך הדורות ועד היום. זאת מתוך רצון לקדם השקפות עולם שונות ביהדות, ובכלל זה עיסוק בזיקה שבין יהדות לישראליות. **יש עתיד** תפעל ליצירת שוויון תקציבי בין כל הגופים העוסקים בהנחלת לימודי התרבות היהודית לגוונים.

תקנות לימוד תורה לנשים הבאנו לשינוי מבחני התמיכה של משרד החינוך כדי שגם נשים יוכלו ללמוד תורה ולהיות זכאיות לקצבה לפי קריטריונים המותאמים לצורכיהן. הממשלה הנוכחית הקפידה את התקנות והפסיקה את התמיכה בהן. יש עתיד תפעל להשתתפות המדינה במימון נשים למודות תורה.

זריחה על הר מרון | צילום: Gili Yaari פלאש 90

ייצוג הולם לנשים יש עתיד תפעל למען ייצוג הולם לנשים בגוף הבוחר את הרבנים הראשיים, את הרבנים המקומיים ובמועצות הדתיות.

שריון מקומן של נשים בוועדה לבחירת דיינים

אחד המוסדות המקפחים, המדירים והמפלים נשים הוא בתי הדין הרבניים, המשפיעים באופן ישיר על המעמד האישי של כל אחד ואחת מאיתנו, ובפרט על נשים. בשל אופיים הדתי-הלכתי של בתי הדין הרבניים, זכות השוויון בין גברים לנשים, המתקיימת בכל חברה דמוקרטית מודרנית, אינה מתקיימת ואינה באה לידי ביטוי בהרכב הדיונים. בבתי הדין הרבניים, האמונים על סוגיית המעמד האישי (נישואים, גירושים, מזונות, החזקת ילדים, גיור) של כלל היהודים במדינת ישראל, מכהנים דיינים גברים בלבד, אף על פי שמופיעים בפניהם גברים ונשים כאחד. למעשה, הדרך היחידה שבה נשים יכולות להשפיע ולעצב את אופיים של בתי הדין הרבניים היא דרך הוועדה למינוי דיינים. **בעקבות פעילותו של חה"כ אלעזר שטרן קידמו תקנות** שהבטיחו ארבעה מקומות משוריינים לנשים בוועדה למינוי דיינים.

מרוץ הסמכויות יש עתיד תפעל לקידום פתרון למרוץ הסמכויות בין בני זוג המבקשים להתגרש, כאשר הערכאה המשפטית שתשמש ברירת המחלוקת אם אין הסכמה בין בני הזוג, תהיה בית המשפט לענייני משפחה.

בתי מדרש פלורליסטים במדינת ישראל קיימים היום בתי מדרש אשר מטרתם העיקרית היא לימוד של תרבות עברית-יהודית. מטרתם של בתי המדרש היא להפגיש את אזרחי המדינה השונים

באופן שיפתור את הבעיות המבניות הגורמות לשחיתות ציבורית ולשירות לא איכותי לבעלי עסקי המזון. כמו כן נפעל לוודא שדרישות הכשרות נוגעות אך ורק לכשרות המזון ואינן מנוף לדרישות שלא מן העניין ולהכנסתן של משגיחות כשרות. במסגרת זו נפעל למתן תעודות הכשר "לימי החול" למסעדות ובתי אוכל הפתוחים בשבת.

קבורה חילונית הזכות להיקבר היא זכות בסיסית שיש לשמור עליה. עם זאת, אלו שאינם יהודים על פי ההלכה, שחיו כל חייהם כיהודים, שנשאו שם משפחה יהודי ושסבלו מאנטישמיות בארץ המוצא, אינם יכולים להיקבר בבתי העלמין היהודיים שבמדינה. החוק לקבורה אזרחית חלופית במדינת ישראל אינו מיושם כבר עשרות שנים, ועקב כך נפגעים מאות אלפי אזרחים הנאלצים לשלם מחיר גבוה מאוד על קבורה בבתי עלמין מרוחקים. המשרד לשירותי דת אינו מתקצב ואינו אוכף את הכתוב בחוק, לכן עבורם ועבור אלו שאינם מעוניינים להיקבר על פי ההלכה היהודית הוקמו בתי עלמין ספורים שבהם ניתן להיקבר בקבורה אזרחית. בשל הביקוש הרב ובשל ההיצע המוגבל המשפחות המעוניינות לקבור שם את יקיריהם משלמות אלפי שקלים, זאת משום שקבורה בחינם ניתנת כשירות לתושב מהרשות המקומית – אך כאמור, כשאינו באזור המגורים פתרון קבורה מתאים, המשפחות נאלצות להוביל את יקיריהם הרחק מהבית ולשלם עבור הוצאות הקבורה. **יש עתיד** תמשיך לפעול לטובת יישום החוק לקבורה אזרחית חלופית ואכיפתו ותבטיח את זכותו של כל אדם להיקבר על פי השקפת עולמו בבית העלמין הקרוב לבית משפחתו.

מאמינה כי יש לשמור על ייחודה של השבת היום המנוחה הממלכתית במדינת ישראל ולצד זאת לאפשר פעילות תרבות ורוח ופעילות קהילתית אשר יש בה כדי לענות לצורכיהם של כלל אזרחי ישראל. נפעל כדי לאפשר תחבורה ציבורית בשבת באזורים חילוניים. תחבורה ציבורית תופעל בשבת לפי הצרכים ובהתאמה לצירי התנועה, לתדירותה ולנסיבות. תישקל הפעלת התחבורה הציבורית בשבת בידי זכיינים מיוחדים ובאמצעות כלי רכב קטנים (כגון מיניבוסים חשמליים שקטים).

יש עתיד התנגדה לחקיקת "חוק המרכולים" ופועלת לביטולו.

תפילת נשים בכותל יש עתיד תפעל להסדרה מיוחדת של רחבת הכותל במסגרת "מתווה הכותל", כך שתחולק באופן שוויוני יותר בין נשים לגברים, ולהקמת רחבה שלישית שתתאים לכלל הציבור הישראלי והיהודי על גוונים.

שירותי דת היום הצרכנים העיקריים של שירותי הדת במדינת ישראל הם אנשי הציבור החילוני, המסורתי והדתי-לאומי. **יש עתיד** תפעל לשיפור ולהתייעלות שירותי הדת, כך שיפנו ויהיו נגישים לכלל הקבוצות בחברה הישראלית באופן פלורליסטי, ידידותי ומכבד. כמו כן נוביל לביטול כפילויות ולצמצום תפקידים מיותרים בתפקידי הרבנות כדי להפנות את המשאבים שיתפנו מכך לשיפור איכות שירותי הדת.

הסדרת מערך הכשרות יש עתיד תפעל לקידום רפורמה במערך הכשרות ובכללה אפשרות לכשרות אלטרנטיבית